

Ferðamannavitjan ...

(Framhald frá 3. síðu)

löysa, at vit skjótt kunna fáa regluligt samband millum lond ini, bæði summar og vetur og bæði gjögnum loftina og eftir sjónum.

* * *

Viðvíkjandi landi okkara er alt í lagi, vit hava eina so vakra og sjáldsama náttur, sum hugtekur allar ferðamenn. Tey vilja hava nokk at takast við við ferðalógum runt oyggjarnar, ganga á fjøllunum, fara á flot inni á fjarðum og sundum, tosa við fólk og ganga í handlar o. a. m., tey flestu steðga o. u. 14 dagar ella so, summi longur og summi stytri.

Runt landið liggur ov nógv órudd: billik, rustaðar tunnur, flöskur, blikk, gamalt rotid timbur, deyðseyðar, tóm plas-

tikk-ílot, zinkplátur, skipalikk liggja eisini í fjøruni summa staðni o. s. fr. Men hetta kundi alt verið ruddað vekk upp á ein seinrapart, um bert hvør ruddaði fyri sínum egnu durum og avvarðandi kommuna fekk fólk til at beina fyri hinum óruddinum, sum eingin veit hvør eigur, ella sum viðkomandi ikki fæst til at orðna sjálvur. Eisini kundi hetta verið ein oppgáva hjá skótleiðarum og skúlalærarum runt landið at skipa fyri at fingið Foroya ungdom at gingið á odda, í hesum uppruddingararbeiði, so náttúran í Føroyum longu í summar verður ruddiligt, bæði gestum sum koma og okkum sjálvum sum her búgva til stóra gleði.

Við tókk fyri upptøkuna.

Ferðamanna-áhugaður.

DANMARK ER STØRSTI AVTAKARIN

Tað eru ikki mong ár síðani, at litil og ongin handil fór fram í Føroyum til Danmarkar, í mun til hvat feroingar fluttu út til onnur lond. Seinasta ár var Danmark tað landið sum var okkara størsti avtakari.

Samlaði útflutningur Føroya í 1970 var uppá 251 milj. og harav flutti Danmark inn úr

Føroyum 60,3 pst. Av hesum var flutt inn fyri 34 milj. av sild til matna.

Nr. 2 er Italia, sum keypti saltfisk fyrir 34,4 milj., nr. 3 USA sum keypti fyrir 29,4 milj.

Vesturtýskland lá tó ikki langt aftanfyri USA í at flyta inn úr Føroyum við sínum 29,3 miljónum.

Realurin 26 milj. krónur í eginpeningi

Í frágreiðingini um farna árið verður sagt:

Í farna árið eru 55 umsóknir um lán komnar til realkreditstovnin. Í 33 av hesum lánsøkum er tilsoðn givin, 2 umsóknir eru tiknar aftur, 11 umsóknir eru sýttar og í 9 lánsøkum er avgerð ikki tikin.

Í roknskaparárinum eru íalt útlentar 9.257.000 kr., stavandi frá 1 láni til saltfiskatrolara, 2 lánum til trolskip, 1 lán til frystiskip, 6 lánum til umbygging av fiskiforum og 13 lánum til útróðrarbátar og deksbátar.

Stovnurin hevur frá síni byrjan til 31. mars 1971 veitt íalt 210 lán til eina upphædd av 104,8 mill. kr., sum við avdrátti og afturgjöldnum lán- um v. m. er komin niður í 39,7 mill. kr., býttar sundur í 119 lán, herav 2 við pant í trolarum, 56 við pant í fiskiskipum yvir 100 br. reg. t. og 61 við pant í forum undir 100 br. reg. t. Av seinast nevndu forum eru 29 útróðrarbátar.

Aftaná at hava avsett 30.619,30 kr. til kursreguleringskonto verður ein rakstrar-

vinningur uppá 1.558.700,32 kr.

Í árinum hava 5 pant skift eigara. Veðprocentin í mun til keypspeningin var ávikavist 28,6 pst., 37,4 pst., 26,7 pst., 53,2 pst. og 38,9 pst. 2 fór eru seld við tvangsauktiðn uttan tap fyri stovnin.

Eftir lóg innistendur danski staturin fyri renting og afturgjalding av 2.—12. seriu obligatiónum, og samsvarandi ábyrgd er fingin fyri til pr. 1. april 1971 gjørdur 13. seriu, sum hægst má koma upp í 10 mill. kr., og hvørs nominella renta er ásett til 6 pst. p. a.

Við roknskaparárslok úti-stóð 8.275,19 kr. til gjaldingar komið terminsgjald.

Tann 31. mars 1971 vóru tilsamans í tiltaksgrunninum

Anna Mohr Mortensen

Mikudagin 5. mei frættu vit deyðsboðini av Onnu Mohr Mortensen. Tey komu ikki dáttliga, tí hon hevði leingi verið ússalig, hon gekk á 89 ári. Henda vakra mei-morgunin var hennara livstráður slóknaður; hon andaðist á landsjúkrahúsinum. Ein vinsæl menniskja, sum tú ikki annað enn kundi hava virðing fyri og sum tú feldi gleði og ríkan av at hava kent, er ikki meira.

Tað var sum um foldin tók undir við hesum, tá Anna Mohr Mortensen fór til gravar, tí fagrari lótur enn tann dagin við summarlyðku og stilli, kennast sjáldnar.

Anna Mohr Mortensen var borin í heim í bóndahúsinum í Hoyvík 7. desember 1882. Var dóttur Per bónda og vaks hon upp í barnaheiminum. Hon tók prógv í realskúlanum í Havn; fór av landinum í 1902, sama dag sum hon flyti 20 ár kom hon til Keypmannahavnar.

Hon skuldi læra til sjúkrasystur, men fyrst kravdist, at hon var í húsi eina tíð. Í avísini fann hon so fram til ein sum sókti eftir arbeiðsgentu, og hon fekk plássid. Tað var hjá tónaskaldinum Carl Nielsen. Her var hon í hált ár og hevði mest tli arbeiði at taka sær av børnunum, 3 í tali, sum vóru í hjúnarlagnum. Kona Carl Nielsen var listakvinna og fór øll hennara tíð til hetta arbeiði.

Anna Mohr kom í læru sum sjúkrasystur á gamla Fre-

deriks Hospital, sum lá í Bredgade, hetta var um tað mundið, tá ið rikishospitalið varð bygt og Anna Mohr var millum tær sjeý sjúkrasysturnar, sum vóru bidnar um at seta í stand, áðrenn flutt var inn á Rikishospitalið.

Meðan hon starvaðist í Kjøpinhavn, var hon biðin um at assistera á tí fyrsta sjúkrasysturskúlanum í Danmark og virkaði hon eina tíð sum lærarinna har.

Men boð vóru eftir henni heimanífrá. Í Føroyingafelag kom hon á tal við Oliver Effersøe, hann heitti á hana um at koma til Suðriar, sum sjúkrasystur á Tvøroyrar sjúkrahúsi. Hon tók við hesi áheitan og fór heimaftur til Føroya í 1910 — og kom soleiðis hennara livsstarv at vera á Tvøroyri, har hon síðani giftist við Jákupi á Hvitanesi og setti búgv, hann doyði longu í 1927.

Eftir heimsbardagan, í 1918, gekk ring krimsjúka, hon gjørdi eisini nógv um seg í Føroyum.

Sama hendi í 1922, tað var hin sonevnda spanska sjúkan, ið tá herði um meginpartin av Europa og í Føroyum gekk hon eisini ring, serliga í Suðuroynni gjørdi sjúkan nógv um seg. Anna Mohr var tá gift og vóru triggir synir í hjúnarlagnum.

Sum Anna Mohr Mortensen sjálf greiðir frá — tey evnini hevði hon sum fáur — skuldu tey hava arbeiðsgentu úr Sunnbæ.

Um hetta mundið gekk spanska serliga í sunnara parti av oynni, serliga ring var hon í Vági. Hetta var síðst í februar, skipini lógu á Trongsvágs fírdi og skuldu rigga til. »Nelly« var farin suðureftir at taka skipsmenn norður, og samstundis skuldi arbeiðsgenta úr Sunnbæ koma norður.

Tá »Nelly« kom á Tvøroyri við skipsmanningunum og arbeiðsgentuni, var skiligt, at gentan var sjúk og hon legðist beinanvegin og tað sama gjørdi fleiri av monnunum. Sjúkan gjørdist so ring, at doktorin mátti boðsendast, og tað var tá í tíðini ikki gjørt uttan at heilt illa stóð til. Skipsmenninir lógu sjúkir umborð á skipunum.

Tað bar ikki mætari á enn at Anna Mohr eisini legðist og dreingirnir við, har lógu tey so øll við nógvum fepri.

Læknin hevði úr at gera. Hann ráðfærði seg við Onnu og var illa hjúrdur, tí so nógv fólk var sjúkt og illa bar til at lata manningarnar liggja umborð á skipunum og fólk ræddist hesa herjandi sótt.

Hann hevði roynt at fáa Klubban sum lazarett, men tað lat seg ikki gera, soleiðis Blá Kross húsin, men grannarnir noktaðu, so nógv óttaðust fólk hesa sjúku. Men óráð vóru at lata manningarnar liggja úti í fjørðinum.

Tá er tað at Anna Mohr Mortensen sigur við lækan, at hann kundi fáa teirra hús sum lazarett. Har kundu 16 mans liggja. Læknin var takksamur og tók av í stundini.

Meðan sjúkan soleiðis herjaði, vóru húsin hjá Jákupi á

Anna Mohr Mortensen

Hvitanesi tilhaldið hjá teimum sjúku fiskimonnum. Har var alt ruddað og sengur settar upp og skjótt fyltist við skipsmonnum. Proviantur og annað, sum skuldi til, varð borið niðan at húsunum, men har kom eingin á dyr alla hesa tíð.

Ein av monnunum, ein 17 ára gamal drongur úr Vági, fekk lungnabruna í báðum síðum og doyði.

So leingi vardi henda sjúka, at skipini, ið soleiðis vórðu tarnað, ikki logdu út av fjørðinum fyrr enn 5. april hetta árið.

Henda hending man eina best siga hvussu Anna Mohr Mortensen var, hvussu henda stillföra, blölynta og vinsela kvinnan, sum eingin fór óhjálpin frá, út í æsir gekk uppí tað livsstarv, sum hon hevði kosið sær.

Anna Mohr Mortensen var allar sínar dagar upptikin av tí, sum fór fram í samfelagnum, hon hevði gjøgnum sítt langa liv sæð hvussu livið var, bæði í ringum og góðum tíðum — undir góðum og vána-ligum umstøðum — og tað var mangar ferðir hon kom við síni hjálpanði hond, og væl dugdi hon at skyna á hvussu stóran týðning tað hevði, at samfelagslagið var soleiðis, at tað stuðlaði teimum treingjan- di og óhjálpu.

Tá Froðbiar kommuna fyrst í krígsáranum, umleið 1940, fór undir at reka ellisheim, vóru boðini aftur eftir Onnu Mohr Mortensen, hon gjørdist fyrstisúkvinnu til hon um kríglók mátti leggja frá sær, tí heilsuni bílaði.

Eisini var hon meinigheits-sjúkrasystur, eftir at hon var givin á sjúkrahúsinum — og ein kann hugsa sær, at hetta var tað starvið, sum hon var hin fódða til at hava um hendi.

Tey mongu ellisárini búði Anna Mohr Mortensen í Havn. Her mundi hon eisini kenna seg væl, ikki minst av tí, at her búðu synir hennara.

Vit, ið komu at kenna hana hesi ár, koma at minnst hetta fróða og takksama menniskja við virðing; hennara trúfesti var sum hjá teimum fáum og ikki minst móti tí flokki, sum hon feldi seg bundnan av og metti at vera hin einasta beina, í politikki tók hon fullt og heilt undir við Javnaðarflokkinum, og hesum duldi hon ongantíð.

Vit lýsa frið yvir minni hennara.

Jacob Lindenskov.

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT